

IV

(Andra rättsakter)

EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

BESLUT AV Eftas ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

nr 127/07/KOL

av den 18 april 2007

om forsknings- och utvecklingsstöd som Norges forskningsråd har beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter (Norge)

EFTA:S ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET⁽¹⁾ HAR FATTAT DETTA BESLUT

MED BEAKTANDE av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet⁽²⁾, särskilt artiklarna 61–63 och protokoll 26,

MED BEAKTANDE av avtalet mellan Eftastaterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol⁽³⁾, särskilt artikel 24,

MED BEAKTANDE av artikel 1.2 och 1.3 i del I och artiklarna 1, 4, 6, 7.3, 10, 13, 14, 16 och 20 i del II i protokoll 3 till övervakningsavtalet⁽⁴⁾,

MED BEAKTANDE av myndighetens riktlinjer⁽⁵⁾ om tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet, särskilt kapitel 14, "Stöd för forskning och utveckling",

MED BEAKTANDE av myndighetens beslut nr 195/04/KOL av den 14 juli 2004 om de genomförandebestämmelser som avses i artikel 27 i del II av protokoll 3⁽⁶⁾,

MED BEAKTANDE av myndighetens beslut nr 217/94/KOL av den 1 december 1994 med förslag om lämpliga åtgärder för Norge rörande bland annat stödordningen FoU-program för industrin,

MED BEAKTANDE av Norges godtagande av förslaget om lämpliga åtgärder genom en skrivelse av den 19 december 1994,

MED BEAKTANDE av myndighetens beslut nr 60/06/KOL av den 8 mars 2006 om att inleda det formella granskningsförfarandet med avseende på det forsknings- och utvecklingsstöd som Norges forskningsråd har beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter⁽⁷⁾,

efter att ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig om detta beslut och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FAKTA

1. Förfarande

Genom en skrivelse av den 5 mars 2002 (dok. nr 02-1733-A) mottog myndigheten ett klagomål i vilket hävdades att Norge hade beviljat statligt stöd till olika forskningsprojekt genom Norges forskningsråd (nedan kallat NFR) i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter.

⁽¹⁾ Nedan kallad "myndigheten".

⁽²⁾ Nedan kallat "EES-avtalet".

⁽³⁾ Nedan kallat "övervakningsavtalet".

⁽⁴⁾ Nedan kallat "protokoll 3".

⁽⁵⁾ Procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd (riktlinjer för tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet och artikel 1 i protokoll 3 till övervakningsavtalet) antagna och utfärdade av EFTA:s övervakningsmyndighet den 19 januari 1994, offentliggjorda i EGT L 231 av den 3 september 1994 och i EES-supplement 32 av den 3 september 1994. Nedan kallade "riktlinjerna".

⁽⁶⁾ Offentliggjort i EUT L 139, 25.5.2006, s. 37 och EES-supplement nr 26 av den 25.5.2006, s. 1.

⁽⁷⁾ EUT C 258, 26.10.2006, s. 42.

Genom en skrivelse av den 26 april 2002 (dok. nr 02-2605-D) begärde myndigheten upplysningar från de norska myndigheterna. Norska närings- och handelsdepartementet svarade genom en skrivelse av den 3 juni 2002 (dok. nr 02-4177-A) i vilken NFR lade fram sina synpunkter med avseende på det så kallade Turborouter-projektet.

Efter omfattande korrespondens⁽⁸⁾ underrättade myndigheten genom en skrivelse av den 8 mars 2006 (diariernr 363353) de norska myndigheterna om att den hade beslutat att inleda det förfarande som avses i artikel 1.2 i del I i protokoll 3 till övervakningsavtalet med avseende på det FoU-stöd som NFR beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter.

Genom en skrivelse av den 7 april 2006 lämnade de norska myndigheterna synpunkter på myndighetens beslut att inleda det formella granskningsförfarandet.

Myndighetens beslut nr 60/06/KOL om att inleda förfarandet offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning och i EES-supplementet till denna⁽⁹⁾. Myndigheten uppmanade berörda parter att inkomma med synpunkter.

Myndigheten mottog synpunkter från en berörd part. Genom en skrivelse av den 1 december 2006 (diariernr 400677) överlämnade myndigheten dessa synpunkter till de norska myndigheterna. De norska myndigheterna lämnade synpunkter genom en skrivelse av den 8 januari 2007 från norska förnyelse- och administrationsdepartementet (diariernr 405517) som innehöll en skrivelse av den 5 januari 2007 från kunskapsdepartementet.

2. De fyra projekt i samband med mjukvaruprogrammet Turborouter som har fått stöd från NFR

2.1 Beskrivning av projekten

Nedan följer en kort beskrivning av de projekt som är föremål för bedömning. Närmare beskrivning av de olika projekten finns i myndighetens beslut nr 60/06/KOL⁽¹⁰⁾.

⁽⁸⁾ Närmare information om korrespondensen mellan myndigheten och de norska myndigheterna finns i myndighetens beslut om att inleda det formella granskningsförfarandet, beslut nr 60/06/KOL, offentliggjort i EUT C 258, 26.10.2006, s. 42 och EES-supplement nr 53 av den 26 oktober 2006, s. 15.

⁽⁹⁾ Se fotnot 7.

⁽¹⁰⁾ Se fotnot 7.

2.1.1 Projekt 40049 – Strategiska verksamheter inom sjötransport och logistik (första versionen av mjukvaruprogrammet Turborouter)

Turborouter är ett verktyg⁽¹¹⁾ avsett för optimerad schemaläggning av fartygsflottan, dvs. för att fastställa hur olika laster skall fördelas på olika fartyg. Med hjälp av verktyget kan schemaläggarnas kunskaper och erfarenhet kombineras med datorns beräkningsresurser. Turborouter grundar sig på elektroniska sjökort där upplysningar om tidsscheman kan visas och omfattar en databas över bl.a. fartyg, hamnar och laster, automatisk beräkning av avstånd mellan hamnar, rapporter om fartygsposition och automatisk uppdatering av uppskattad ankomsttid, avancerade optimeringsrutiner för schemaläggning av flottan samt visualisering av tidsplaner eller schemakalkylator för manuell planering.

Den första versionen av mjukvaran Turborouter utvecklades under det första forskningsåret inom delprojektet Metoder och analytiska verktyg för utformning och användning av integrerade transport- och logistikkedjor som ingick i projekt 40049 Strategiska verksamheter inom sjötransport och logistik.

2.1.2 Vidareutveckling av mjukvaruprogrammet Turborouter

Enligt informationen från de norska myndigheterna valde NFR ut ett antal projekt relaterade till utvecklingen av mjukvarupaketet Turborouter som skulle beviljas FoU-stöd.

2.1.2.1 Projekt 138811 – AlgOpt

Syftet med detta projekt⁽¹²⁾ var att utveckla och genomföra praktiska tester av algoritmer för att beräkna den optimala användningen av en fartygsflotta mot bakgrund av att last måste tas in från flera olika kunder, de olika krav som gäller för lastnings- och lossningstidpunkterna i bestämmelsehamnen, möjligheten att frakta gemensamma laster med ett begränsat antal bulkvaror per resa och de begränsningar som kommer av att alla fartyg i flottan inte är lämpliga att tjäna alla kunder i alla hamnar. Algoritmerna skulle integreras i ett mjukvarukoncept som skulle ge användarna full kontroll och dessutom möjligheten att inte följa algoritmens förslag.

Enligt informationen från de norska myndigheterna var projektet AlgOpt endast en förstudie vars syfte var att definiera användarkraven och undersöka om Turborouter kunde användas av avtalspartnern, företaget Beltship Management AS.

⁽¹¹⁾ Följande information har hämtats ur broschyren *TurboRouter Vessel schedule optimizing software* som finns på Marinteks webbplats <http://www.marintek.no>

⁽¹²⁾ Informationen har hämtats från Marinteks webbplats: <http://www.marintek.no>

2.1.2.2 Projekt 144265 – Shiplog II

Projektet Shiplog omfattade främst sjötransporter. I detta projekt⁽¹³⁾ skulle man utnyttja resultaten från ett tidigare Shiplog-projekt (som inte inbegrep användning av Turborouter) med inriktning på de krav som gäller för dörr-till-dörrleveranser där godset i huvudsak transporteras till sjöss. En av huvuduppgifterna var att integrera TCMS (Transport Chain Management System) med Turborouter för specifikation av gränssnittet och demonstration av informationsutbytet mellan Turborouter och TCMS-demonstratorn. Projektets mål nåddes inte, främst på grund av att TCMS och Turborouter inte kunde integreras på ett tillfredsställande sätt.

2.1.2.3 Projekt 144214 – Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport

Målsättningen för detta forskningsprojekt före det konkurrensutsatta stadiet var att utveckla algoritmer för avancerad optimering och schemaläggning av mycket komplexa sjöfartsoperationer. De norska myndigheterna har förklarat att algoritmbibliotek är mycket bransch- och företagspecifika och följaktligen måste ägas av företagen, dvs. det kan inte ingå i Turborouters "standardpaket".

2.2 Beskrivning av hur beviljandet av de fyra stöden förhåller sig till den norska stödordningen för FoU-program för industrin

Enligt informationen från de norska myndigheterna beviljades de berörda fyra stöden inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin (*brukerstyrte forskningsprogrammer*).

Stödordningen förvaltades av NFR och inrättades innan EES-avtalet trädde i kraft.

I december 1994 fattade myndigheten ett beslut rörande ett antal stödordningar för forskning och utveckling som hade inrättats i Norge innan EES-avtalet trädde i kraft. Bland dem fanns stödordningen FoU-program för industrin (*brukerstyrte forskningsprogrammer*, ärende nr 93-183). I beslutet föreslog myndigheten lämpliga åtgärder för att bringa stödordningen i överensstämmelse med EES-avtalets regler om statligt stöd⁽¹⁴⁾. Myndigheten föreslog särskilt att Norge skulle införa detaljerade bestämmelser för att garantera att stöd beviljas i enlighet med principerna i kapitel 14 i riktlinjerna för statligt stöd.

Genom en skrivelse av den 19 december 1994 godkände Norge de lämpliga åtgärder som myndigheten hade föreslagit. Godkännandet innebar att stöd inom ramen för FoU-program för in-

dustrin måste beviljas i enlighet med bestämmelserna i de FoU-riktlinjer som myndigheten antog 1994.

NFR beviljade stödet till dessa projekt inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin.

3. Tvivel som myndigheten uttryckte i beslut nr 60/06/KOL

Den 8 mars 2006 beslöt myndigheten att inleda det formella granskningsförfarandet enligt artikel 1.2 i del II till protokoll 3 till övervaknings- och domstolsavtalet med avseende på det FoU-stöd som NFR beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter (beslut nr 60/06/KOL). I beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande beskrev myndigheten klagomålet, de fyra Turborouter-relaterade projekten som beviljats stöd från NFR-medel och hur de fyra beviljade stöden förhöll sig till den norska stödordningen FoU-program för industrin.

Myndigheten gjorde en detaljerad utvärdering av den tillämpliga rättsliga ramen för bedömning av de fyra berörda projekten⁽¹⁵⁾. Efter det att Norge godkände de lämpliga åtgärder som myndigheten hade föreslagit i sitt beslut nr 217/94/KOL måste allt stöd som beviljas inom ramen för FoU-programmet för industrin vara förenligt med FoU-riktlinjerna från 1994. Detta betyder att stöd som beviljas inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin och som inte är förenligt med bestämmelserna i FoU-riktlinjerna från 1994 inte kan omfattas av stödordningen. Sådant stöd betraktas som nytt enskilt stöd och måste som sådant anmälas särskilt till myndigheten och bedömas på grundval av de FoU-riktlinjer som är tillämpliga vid den tidpunkt då stödet beviljas.

Vad gäller orsakerna till att det formella granskningsförfarandet inleddes uttryckte myndigheten på flera punkter tvivel om huruvida stödet till de fyra berörda FoU-projekten hade beviljats inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin.

Myndigheten frågade sig om dessa projekt hade passerat stadiet för tillämpad forskning eller forskning före det konkurrensutsatta stadiet och i själva verket utgjorde en kommersiell produkt. Gränsen mellan ett pilotprojekt som inte kan utnyttjas kommersiellt och en kommersiell slutprodukt verkade i det föreliggande fallet vara mycket diffus eftersom programvaran måste anpassas på nytt för varje ny tillämpning som är specifik för en viss slutanvändare. Myndigheten ifrågasatte i vilken utsträckning den vidareutveckling av mjukvaruprogrammet Turborouter som gjordes för att få fram tillämpningar som svarar mot slutanvändarnas behov kan definieras som tillämpad forskning.

⁽¹³⁾ Informationen har hämtats från Marinteks webbplats: <http://www.marintek.no>

⁽¹⁴⁾ Beslut av EFTA:s övervakningsmyndighet nr 217/94/KOL av den 1.12.1994. Beslutet omfattade följande stödordningar: *Industrial R& Contracts* (ärende 93-147) and *Public R& Contracts* (ärende 93-182) beviljade av SND och *Industrial R& Projects* (ärende 93-181) and *Industrial R& Programs* (ärende 93-183) beviljade av NFR.

⁽¹⁵⁾ Se avsnitt II.1 i beslut nr 60/06/KOL, s. 11.

På grundval av den information som fanns tillgänglig i det skedet av förfarandet kunde myndigheterna inte avgöra om dessa projekt hade klassificerats på korrekt sätt såsom utvecklingsverksamhet före det konkurrensutsatta stadiet eller om de i stället låg för nära marknadsföringsstadiet för att kunna vara berättigade till statligt stöd. Myndigheten hyste vidare tvivel rörande finansieringen av projekten, särskilt i fråga om stödmottagarnas självandel.

Med hänvisning till den klagandes argument hyste myndigheten tvivel om huruvida projektets totalkostnader hade drivits upp på ett konstgjort sätt för att täcka de stödmottagande företagens driftskostnader och huruvida projektens faktiska forskningskostnader motsvarade de bidrag som NRF hade beviljat.

Enligt myndighetens uppfattning var det Marintek, det forskningsinstitut som utvecklade det första mjukvaruprogrammet Turborouter, som hade den nödvändiga sakkunskapen och tekniska kompetensen för att genomföra projektet. Det verkade därför logiskt att anta att den största delen av arbetet skulle utföras av forskningsinstitutets egen personal. Detta skulle i princip innebära att de deltagande företagens personal med största sannolikhet främst skulle ha deltagit i arbetet med att definiera användarnas behov och, i en viss utsträckning, i testning. Om de deltagande företagens egna bidrag eventuellt inte motsvarade forskningskostnaderna skulle totalkostnaderna för själva forskningen vara i motsvarande grad lägre och stödnivåerna i motsvarande grad högre.

Av dessa skäl hyste myndigheten tvivel om huruvida de ovan nämnda projekten hade beviljats stöd i enlighet med de tillämpliga FoU-riktlinjerna och om mottagarna hade använt stödet i strid med de godtagna lämpliga åtgärderna rörande stödordningen FoU-program för industrin.

4. Synpunkter från tredje parter

Den 24 november 2006 mottog myndigheten synpunkter från en berörd part. Synpunkterna var snarare av allmän karaktär än direkt relaterade till de tvivel som myndigheten hade uttryckt i sitt beslut nr 60/06/KOL om att inleda det formella granskningsförfarandet med avseende på FoU-stöd som beviljats i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter. Den berörda parten hävdade att Norges forskningsråd hade beviljat betydande medel till ett nytt projekt med namnet OPTIMAR⁽¹⁶⁾. Projektet finansieras helt och hållet med medel från Norges forskningsråd under åren 2005–2009. Det leds i princip av avdelningen för operativ forskning vid det norska universitetet för vetenskap och teknik (nedan kallat NTNU) i Trondheim. Projektets slutmål är att Turborouter kan utvecklas vidare till ett kommersiellt projekt, en process som redan har inletts.

Den berörda parten konstaterade också att ”professor Marielle Christiansen (ansvarig för OPTIMAR-projektet) i Trondheim an-

ser att det är mycket svårt för företag att delta i och dra nytta av resultaten från detta program, som sägs utgöra allmän forskning i syfte att bredda basen för alla norska företag, eftersom företagen redan har ett nära samarbete med SINTEF och MARINTEK och de har lovat att dela forskningsresultaten med dessa kommersiella organisationer (SINTEF- och MARINTEK-instituten är belägna i Trondheim och har av flera olika skäl nära kopplingar till det tekniska universitetet NTNU)”.

Enligt den berörda parten ”utgör Turborouter en stark gemensam nämnare i detta sammanhang eftersom all berörd personal vid NTNU (avdelningen för operativ forskning), MARINTEK och SINTEF ser Turborouter som ett gemensamt mål”.

Den berörda parten hävdar att de företag som arbetar med att utveckla Turborouter får ytterligare statligt stöd genom grundforskningsmedel som tilldelas NTNU.

Den berörda parten konstaterade slutligen att Turborouter inte användes av något av de företag som fick bidrag för att utveckla programmet. Den berörda parten anser därför att de medel som tilldelats forskningsprojektet endast har använts som bidrag till de vanliga driftskostnaderna.

5. Synpunkter från de norska myndigheterna

5.1 Synpunkter på myndighetens beslut att inleda ett formellt granskningsförfarande

5.1.1 Synpunkter från norska förnyelse- och administrationsdepartementet

I en skrivelse av den 7 april 2006 hänvisade förnyelse- och administrationsdepartementet till den beskrivning av den formella korrespondensen med de norska myndigheterna som återges i myndighetens beslut nr 60/06/KOL. De norska myndigheterna hänvisade vidare till de sammanträden som hållits mellan myndigheten och de norska myndigheterna i oktober 2002 och i september 2004 och konstaterade vidare att ett sammanträde hade hållits mellan myndigheten och de norska myndigheterna i Bryssel den 22 maj 2003.

De norska myndigheterna påpekade att myndighetens beslut nr 60/06/KOL inte innehöll någon beskrivning av *hur* stödet till utvecklingen av Turborouter kunde leda till snedvridning av konkurrensen inom EES eller på marknader i tredjeländer. De norska myndigheterna ansåg att denna fråga borde klargöras eftersom FoU-programmet Turborouter inte hade gett de resultat som man förväntat sig. De norska myndigheterna medgav att det immateriella kunnande som skapats genom projektet hade varit till nytta för andra FoU-projekt men de ansåg det inte vara uppenbart att detta skulle ha påverkat konkurrensen på den inre marknaden eller på tredje länders marknader.

⁽¹⁶⁾ Se <http://www.iot.ntnu.no/optimar/>

De norska myndigheterna ifrågasatte vissa delar av den klagandes påståenden som återges i myndighetens beslut, särskilt påståendena i avsnitt tre på sidan 3 i beslut nr 60/06/KOL och motsvarande citat från den klagande.

De norska myndigheterna ifrågasatte först och främst den klagandes påstående att projektet ligger för nära marknadsföringsfasen. De ifrågasatte också den klagandes påstående om att FoU-resultaten inte hade spridits trots att Marintek fått äganderätten till programmet. Slutligen ifrågasatte de norska myndigheterna den klagandes påstående om att de deltagande företagens egna bidrag i verkligheten var lägre än det som angivits i ansökningsblanketten. Enligt NFR hade den klagande fått avslag på sin begäran att få tillgång till ansökningsblanketterna och FoU-avtalen med hänvisning till yrkeshemligheter. Mot denna bakgrund ansåg de norska myndigheterna att den klagandes påståenden generellt förefaller vara omotiverade. De norska myndigheterna konstaterade också att "den klagandes påståenden om att de deltagande företagens bidrag i form av eget kapital var lägre än vad som angivits i ansökningsblanketterna också innebär att dessa företag anklagas för att ha missbrukat statligt stöd. Detta ger också upphov till frågor om rättsläget för de företag som deltagit i Turborouter-projektet. Dessa påståenden från den klagande måste därför motiveras på ett klart och tydligt sätt".

5.1.2 Synpunkter från Norges forskningsråd

I en skrivelse som bifogades den ovannämnda skrivelsen från förnyelse- och administrationsdepartementet lämnade Norges forskningsråd (nedan kallat NFR) synpunkter på myndighetens beslut nr 60/06/KOL. NFR påpekade att det hade överlämnat all tillgänglig information och alla förtydliganden som myndigheten hade begärt, inbegripet kopior av all projektdokumentation för de fyra Turborouter-relaterade projekten som beviljats bidrag från NFR. Enligt NFR var frågan om korrekt klassificering av projekten enligt riktlinjerna för FoU-stöd det enda ärendet som hade behandlats vid alla sammanträden och i all korrespondens fram till datumet för skrivelsen från de norska myndigheterna, dvs. den 20 juni 2003.

Vad gäller beskrivningen av projekten hävdade NFR att tabellerna i beskrivningen av projektens finansiering i myndighetens beslut nr 60/06/KOL inte helt motsvarade de uppgifter som angavs i texten. NFR:s bidrag till projekten beviljades i två delar. En del av NFR:s bidrag var i själva verket privata medel från den norska redareföreningen, medan den övriga delen utgjordes av allmänna medel. En översikt av läget finns i tabellen nedan, som också överlämnades till myndigheten i skrivelsen av den 11 april 2003. Vad gäller projekt 138811 AlgOpt härrör uppgifterna i tabellen i beslut nr 60/06/KOL från projektets inledande fas. Medan projektet genomfördes fick det ytterligare bidrag på 100 000 NOK, varav 25 000 NOK beviljades av NFR.

Tabell 1

Projekt som NFR har beviljat stöd, inbegripet utveckling av Turborouter

	p 40049		p 144265		p 138811		p 144214	
	Strategiska verksamheter inom sjötransport och logistik		Shiplog II		AlgOpt		Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport	
	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%
Egna medel	4 500	43	800	13	625	61	1 950	28
Andra privata medel	0	0	3 250	52	75	7	2 750	39
Andra offentliga medel	0	0	0	0	0	0	0	0
NFR-program MARITIM	6 000	57	2 150	35	325	32	2 300	33
Av vilka NSA	1 380	13	750	12	120	12	805	12
Av vilka offentliga	4 620	44	1 400	23	205	20	1 495	21
Total finansiering	10 500	100	6 200	100	1 025	100	7 000	100
Personal och indirekta kostnader	8 700	83	800	13	545	53	4 100	59
Inköp av FoU	600	6	2 150	35	380	37	2 900	41

	p 40049		p 144265		p 138811		p 144214	
	Strategiska verksamheter inom sjötransport och logistik		Shiplog II		AlgOpt		Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport	
	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%
Utrustning	450	4	100	2	0	0	0	0
Andra driftskostnader	750	7	3 150	51	100	10	0	0
Total kostnad	10 500	100	6 200	100	1 025	100	7 000	100
Avtalsparter	Marintek		UECC		Beltship Management AS		Beltship Management AS	
Deltagare	NTNU		Marintek		Marintek		Marintek	
			R.S. Platou Shipbrokers				Iver Ships AS	
			Iver Ships AS				Shipnet AS	
			LogIT AS				Laycon Solutions AS	
			Lorentsen & Stemoco AS					
			Astrup Fearnleys AS					
			DFDS Tollpost Globe					
			Shipnet AS					
			Wallenius Wilhelmsen					
			SINTEF Tele og data					
Projektperiod	Jan. 1996–dec. 1998		Jan. 2001–dec. 2002		Jan 2000–okt. 2000		Jan. 2001–dec. 2002	

Vad gäller myndighetens synpunkt i beslut nr 60/06/KOL om att NFR inte verkade ha kontroll över hur deltagarnas egna bidrag fördelades på olika verksamheter och huruvida bidragen faktiskt betalades ut, konstaterade NFR att det i tidigare korrespondens med myndigheten ⁽¹⁷⁾ hade beskrivit hur stödberättigande kostnader kontrollerades innan bidragen betalades till avtalsparten och hur de olika bidragen utbetalades.

Vad gäller klassificeringen av projekten 138811 *AlgOpt*, 144265 *Shiplog II* och 144214 *Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport*, konstaterade NFR att alla tre projekten klassificerades som utveckling före det konkurrensutsatta stadiet och att klassificeringen baserades på en grundlig bedömning och utvärdering av projektets tillämpningar enligt NFR:s förfaranden och riktlinjer för projektutvärdering. Dessa förfaranden och riktlinjer hade införts för att säkerställa att

bidrag som beviljas inom stödordningen FoU-program för industrin är förenliga med principerna i kapitel 14 i riktlinjerna om statligt stöd.

NFR förklarade att det finns ett internt system för kvalitetssäkring av NFR:s verksamhet. Systemet kallas DOKSY. Det består av en omfattande dokumentation av de riktlinjer, förfaranden och rutiner som följs i NFR. Dokumentationen innehåller bland annat riktlinjer för bestämning av den stödnivå som tillämpas på de projekt som har valts ut. Detta interna dokument, DOKSY-5-6-1-4-IE, med rubriken *Støtteandel etter EØS-bestemmelser* (stödnivåer enligt EES-reglerna) motsvarar myndighetens FoU-riktlinjer. Dokumentets definitioner och de motsvarande stödnivåerna överensstämmer med definitionerna av de olika FoU-stadierna i myndighetens FoU-riktlinjer. Alla projekt som beviljas bidrag från NFR utvärderas och klassificeras enligt DOKSY-riktlinjerna.

⁽¹⁷⁾ Särskilt skrivelsen av den 31 januari 2005, s. 4.

Efter 1999 har alla projekt utvärderats både med DOKSY 5-6-1-4-IE och det datorbaserade systemet Provis. Provis beskrivs i Doksy nr 5-6-1-2-EE *Projektvärdering i Provis*. I Provis utvärderas varje projekt på grundval av elva olika aspekter. De viktigaste aspekterna i Provis när det gäller klassificering av forskningskategorier är aspekt nr 3 *Research Content* (forskningsinnehåll) och aspekt nr 9 *Additionality* (additionalitet). För varje aspekt tillämpas ett antal kriterier eller egenskaper som används för att bestämma i vilken utsträckning projektet uppfyller aspekten i fråga.

I anvisningarna för utvärdering av aspekt nr 3 i Doksy nr 5-6-1-2-IE betonas att *"forskningsinnehållet skall indikera i hur stor utsträckning projektet leder till att ny kunskap skapas"*. Detta kriterium har en direkt koppling till det krav som anges i FoU-riktlinjernas beskrivning av industriell forskning, dvs. att verksamheten måste *"ha som mål att ny kunskap förvärvas"*.

I anvisningarna för utvärdering av aspekt nr 9 i Doksy nr 5-6-1-2-EE anges att *"additionaliteten indikerar i hur stor utsträckning stödet från forskningsrådet utlöser insatser, åtgärder, resultat och verkningar som inte skulle ha erhållits om stödet inte skulle ha beviljats"*. Detta kriterium är kopplat till punkt 14.7 i FoU-riktlinjerna (FoU-stödets incitamentseffekt).

NFR hävdade därför att den korrekta klassificeringen av projekten inte bör ifrågasättas eftersom projekten har varit föremål för en grundlig utvärdering enligt NFR:s förfaranden och riktlinjer för projektutvärdering. Efter klagomålet och när myndigheten hade inlett sin förundersökning granskade NFR projekten på nytt och upprepade därefter sin ursprungliga ståndpunkt.

"Vid sammanträdet i Bryssel den 22 maj 2003 diskuterades klassificeringen av vissa verksamheter i två av projekten, nr 40049 och nr 144214. I vårt svar på detta sammanträde i skrivelsen av den 20 juni 2003 förklarade vi att NFR:s huvudsakliga ståndpunkt är att all verksamhet inom projekt nr 40049 minst kan klassificeras som industriell forskning och att all verksamhet inom projekt nr 144214 minst kan klassificeras som utveckling före det konkurrensutsatta stadiet. Vi visade dock för myndigheten att det totala stödbelopp som hade beviljats projekten (beräknat som vägt medeltal) låg inom den tillåtna gränsen enligt definitionerna i kapitel 14.5.2.5 i FoU-riktlinjerna. Så är fallet även när de omtvistade verksamheterna inte stöds som i fråga om projekt nr 144214. Liknande överväganden och beräkningar kan göras för projekt 138811 och projekt 144265. I detta sammanhang vill vi också nämna att alla dessa tre projekt, 138811, 144214 och 144265, inbegreper ett verkligt samarbete mellan företagen och organ för allmän forskning (i detta fall Marintek). Enligt punkt 14.5.3.5 b i FoU-

riktlinjerna klassificeras dessa projekt som utveckling före det konkurrensutsatta stadiet och kan därför beviljas en stödnivå på 35 %. Myndigheten har också uttryckt tvivel rörande finansieringen av projektet och stödnivåerna. De små avvikelserna mellan uppgifterna relaterade till projekt 138811 AlgOpt i tabell 1 och 2 på sidan 17 i beslut 60/06/KOL förklaras närmare i avsnitt 1.3 a ovan. De korrekta uppgifterna, inbegripet bidraget från den norska redareföreningen, anges i tabellen i det avsnittet av denna skrivelse."

Vad gäller projektet 144265 Shiplog II och myndighetens anmärkning om att det stödbelopp som NFR hade beviljat motsvarade det belopp som behövdes för att köpa in FoU, hävdade NFR att detta inte innebär att de privata medel som investerades i Shiplog II inte skulle ha använts för FoU-verksamhet. "I industridrivna projekt som kan tillämpas på privata företag uppmuntrar vi i allmänhet till samarbete mellan privata företag och offentliga FoU-institutioner. I syfte att främja sådant samarbete kan vi i vissa ansökningsomgångar för industridrivna projekt notera att ansökan bedöms gynnsamt om externa anskaffningar av FoU från forskningsinstitut (institut eller universitet) görs till minst samma belopp som det stöd som beviljas av NFR. Syftet med denna princip är att förse den privata sektorn med incitament för att i högre grad anskaffa FoU från forskningsinstitutioner. Detta är orsaken till att det stödbelopp som har beviljats av NFR i flera projekt exakt motsvarar det belopp som behövs för att anskaffa FoU-tjänster."

I sitt beslut nr 60/06/KOL förklarade myndigheten att det var osäkert om NFR:s valda tillvägagångssätt har lett till att stödmottagarna inkluderar sina normala driftskostnader i FoU-kostnaderna. Myndigheten undrade därför om de totala projektkostnaderna hade drivits upp för att på så sätt höja andelen statligt stöd. Enligt NFR:s åsikt är det inte förståeligt hur NFR-principen med en inbyggd incitamentstruktur för att främja anskaffning av FoU skulle kunna leda till sådana resultat.

I sin skrivelse till myndigheten av den 31 januari 2005 redogjorde NFR för det standardförfarande för dokumentering av projektkostnader som användes vid tidpunkten för dessa projekt: "För varje projekt måste varje avtalspartner tre gånger per år lämna in en räkenskapsrapport (regnskapsrapport) med detaljerad redogörelse för projektets kostnader, inbegripet redogörelse för deltagande personer (med namn), antalet arbetstimmar per person och kostnaden per arbetstimme som belastat projektet. Rapporten undertecknas av den projektansvarige. I slutet av året granskas och undertecknas räkenskaperna dessutom av en auktoriserad revisor. Revisorn är en för avtalsparten utomstående person. Villkoret för att NFR skall betala ut stöd är att de inlämnade räkenskaperna är godkända."

NFR underrättade myndigheten om att det hade varit i kontakt med United European Car Carriers (UECC) och med Jebsens (efterföljare till Beltship Management) och begärt ytterligare dokumentation rörande kostnaderna för dessa projekt. Skrivelsen från Jebsens av den 17 mars 2006 och skrivelsen från UECC av den 29 mars 2006 överlämnades till myndigheten. De räkenskapsrapporter för projekt 144265 *Shiplog II* som ingår i skrivelsen från UECC innehåller undertecknade kostnadsredovisningar från de övriga deltagande parterna. Företagen hade inget allmänt system för redovisning av arbetstimmar. Antalet arbetstimmar för projektet dokumenterades endast i de räkenskapsrapporter som lämnades till NFR tre gånger per år. Dessa rapporter är den enda dokumentationen. Enligt NFR betyder detta att projektets kostnader måste uppskattas på grundval av de tillgängliga räkenskapsrapporterna.

NFR påpekade slutligen att räkenskapsrapporterna hade utarbetats enligt NFR:s rapporteringsförfaranden och att stödmottagarna hade uppfyllt alla sina skyldigheter enligt de avtal som slutits om beviljande av stöd. NFR anser att "det i brist på klara bevis på motsatsen inte finns några skäl till att misstänka missbruk av stöd".

5.2 Svar på den tredje partens synpunkter

De norska myndigheterna lämnade svar på den tredje partens synpunkter genom en skrivelse av den 8 januari 2007 från norska förnyelse- och administrationsdepartementet (diariernr 405517) som innehöll en skrivelse av den 5 januari 2007 från kunskapsdepartementet.

Enligt de norska myndigheterna innehåller synpunkterna rörande OPTIMAR-projektet inte någon information som är relaterad till de fyra projekt som berörs av myndighetens beslut nr 60/06/KOL: "Även om det inte uppges uttryckligen verkar det som om den tredje parten anser att olagligt statligt stöd har beviljats för ett grundforskningsprojekt som heter OPTIMAR (Optimisation in Maritime Transportation and Logistics). Vi anser att detta inte är fallet. Det norska universitetet för vetenskap och teknik i Trondheim (NTNU) får bidrag för OPTIMAR-projektet från NFR under projektnummer 1666S6. De industripartner som deltog i de fyra ursprungliga projekten deltar inte i detta grundforskningsprojekt."

Vad gäller den tredje partens påstående om att Turborouter inte används av något av de företag som erhållit bidrag anser NFR att detta, även om så skulle vara fallet, inte kan användas som argument för olaglig användning av statligt stöd när det gäller de fyra projekt som berörs av myndighetens beslut nr 60/06/KOL. Ett av de mest typiska särdragen för forskning och utveckling är just den inneboende risken. I vissa fall kan forskningsresultaten tillämpas i praktiken eller användas i kommersiella produkter eller tjänster, i andra fall inte.

II. BEDÖMNING

1. Förekomsten av statligt stöd

1.1 Statligt stöd i den mening som avses i artikel 61.1 i EES-avtalet

I artikel 61.1 i EES-avtalet fastställs följande:

"Om inte annat föreskrivs i detta avtal, är stöd som ges av EG-medlemsstater, Eftastater eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med detta avtal i den utsträckning det påverkar handeln mellan de avtalsslutande parterna."

För att en stödåtgärd skall anses vara statligt stöd måste den således selektivt gynna vissa företag, vara beviljad med hjälp av statliga medel, snedvrida konkurrensen och påverka handeln mellan EES-avtalets avtalsslutande parter.

Myndigheten hade redan i sin bedömning i beslut nr 60/06/KOL konstaterat att det stöd som NFR hade beviljat projektet i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter utgjorde statligt stöd (se punkt II.2 i det beslutet). Denna bedömning har inte bestridits av den tredje parten eller av de norska myndigheterna. Myndigheterna står därför fast vid sin åsikt om att bidragen utgör statligt stöd.

1.2 Den tillämpliga rättsliga ramen

I beslut nr 60/06/KOL om att inleda det formella granskningsförfarandet med avseende på det FoU-stöd som NFR hade beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter redogjorde myndigheten i detalj för den rättsliga ram som skulle tillämpas på bedömningen av de fyra projekten som berörs av granskningen. För att bedömningen skall förstås bättre ger myndigheten i det följande en kort översikt av den rättsliga situationen ⁽¹⁸⁾.

De fyra projekt som bedöms i detta beslut beviljades FoU-stöd inom ramen för FoU-programmet för industrin (*brukerstyrte forskningsprogrammer*, ärende nr 93-183). FoU-programmet för industrin infördes redan före 1994. I beslut 217/94/KOL från december 1994 gjorde myndigheten en bedömning av FoU-programmet för industrin och föreslog lämpliga åtgärder för att garantera att stöd beviljas i överensstämmelse med principerna i kapitel 14 i riktlinjerna för statligt stöd.

⁽¹⁸⁾ Närmare detaljer finns i avsnitt II.1, s. 11 i beslut nr 60/06/KOL.

De norska myndigheternas godtagande av de föreslagna lämpliga åtgärderna innebar att allt stöd som därefter beviljades inom ramen för FoU-programmet för industrin måste överensstämma med de FoU-bestämmelser som var tillämpliga vid tidpunkten då myndigheten antog beslut nr 217/94/KOL, dvs. FoU-riktlinjerna från 1994 ⁽¹⁹⁾.

1.3 Bedömning av projekten på grundval av stödordningen FoU-program för industrin

När myndigheten genom beslut nr 60/06/KOL inledde den formella granskningen ansåg myndigheten att de fyra projekten hade beviljats FoU-stöd inom ramen för FoU-programmet för industrin. Detta program hade införts redan före 1994. Efter antagandet av de nya FoU-riktlinjerna 1994 måste allt nytt stöd som beviljas inom ramen för en FoU-stödordning överensstämma med de nya reglerna. Myndigheten ansåg därför att stöd som beviljas inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin men som inte är förenligt med bestämmelserna i FoU-riktlinjerna från 1994 inte omfattas av stödordningen. Ett sådant stöd skulle utgöra ett nytt enskilt stöd som måste anmälas separat till myndigheten.

I det följande bedömer myndigheten huruvida stödordningen FoU-program för industrin tillämpades för de fyra projekten i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter enligt artikel 61.3 c i EES-avtalet på grundval av bestämmelserna i FoU-riktlinjerna från 1994.

1.3.1 Projekt 40049 – Strategiska aktiviteter inom sjötransport och logistik (första versionen av mjukvaruprogrammet Turborouter)

Ett av delprojekten till projekt 40049, *Strategiska aktiviteter inom sjötransport och logistik*, resulterade i den första versionen av mjukvaruprogrammet Turborouter. NFR klassificerade hela projektet 40049 Strategiska aktiviteter inom sjötransport och logistik som industriell forskning.

Grundläggande industriell forskning definieras i punkt 14.1.2 i FoU-riktlinjerna från 1994 som "nytt teoretiskt eller experimentellt arbete vars syfte är att nå ny eller bättre förståelse av vetenskapens och teknikens lagar med tanke på hur de kan tillämpas på en industrigren eller ett visst företags verksamhet".

Även om Turborouter har kommit att bli ett kommersiellt mjukvaruverktyg anser myndigheten att de NFR-medel som beviljades för delprojektet *Metoder och analytiska verktyg för utform-*

ning och användning av integrerade transport- och logistikkedjor inom projekt 40049, som ledde till den första versionen av mjukvaruprogrammet Turborouter beviljades för ett FoU-stadium, kan klassificeras som industriell forskning i den mening som avses i FoU-riktlinjerna från 1994. Såsom myndigheten konstaterade i beslut nr 60/06/KOL har den mjukvara som först utvecklades inom det första delprojektet i början av 1996 senare vidareutvecklats och även marknadsförts. Det verkar dock som om stödet till projekt 40049, som bland annat resulterade i utvecklingen av den första Turborouter-mjukvaran, på grund av detta faktum inte kan anses vara beviljat till ett projekt som är närmare marknadsföringsstadiet än stadiet för industriell forskning (NFR:s klassificering). Myndigheten har inga skäl att ifrågasätta NFR:s bedömning att delprojektet *Metoder och analytiska verktyg för utformning och användning av integrerade transport- och logistikkedjor* ledde till en ny eller bättre förståelse av de vetenskapens och teknikens lagar som kan tillämpas på en industrigren. Delprojektet utgör därför industriell forskning i den mening som avses i FoU-riktlinjerna från 1994.

NFR beviljade projekt 40049 stöd för industriell forskning till ett belopp som motsvarade 43,8 % av projektets kostnader. Denna stödnivå är lägre än den högsta tillåtna stödnivån enligt riktlinjerna, enligt vilka "stödnivån för grundläggande industriell forskning inte får vara högre än 50 % av projektets eller programmens bruttokostnader".

För beräkningen av stödnivån för FoU-verksamhet anges i avsnitt 14.5.1 i FoU-riktlinjerna från 1994 följande stödberättigande kostnader:

— Personalkostnader (forskare, tekniker, annan stödpersonal) beräknade som en andel av totalkostnaderna för att genomföra projektet.

— Andra driftskostnader beräknade på samma sätt (kostnader för material, tillbehör osv.).

— Instrument och utrustning, mark och byggnader.

— Konsulttjänster och motsvarande, inklusive inköpt forskning, tekniskt kunnande, patent och dylikt.

— Andra indirekta kostnader som direkt följer av FoU-projektet eller av marknadsföring av programmet."

⁽¹⁹⁾ I januari 1994 antog myndigheten beslut nr 4/94/KOL om antagande och utfärdande av procedurregler och materiella regler inom området för statligt stöd (riktlinjer för tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet och artikel 1 i protokoll 3 till övervakningsavtalet). I kapitel 14 i beslutet behandlas stöd för forskning och utveckling, som i huvudsak motsvarar det som anges i gemenskapsramen för stöd till forskning och utveckling. Beslutet offentliggjordes i Europeiska gemenskapernas offentliga tidning L 231 av den 3.9.1994, s. 1–84 och EES-supplementet nr 32 av den 3.9.1994, s. 1.

Enligt de norska myndigheterna var de projektkostnader som beaktades när stödet skulle beviljas förenliga med definitionen av stödberättigande kostnader i FoU-riktlinjerna från 1994. I avsnitt 3 i *Retningslinjer for Norges Forskningsråds behandling av brukerstyrt og næringsrettede prosjekter* hänvisas till kostnader som NFR kan anse vara stödberättigande vid bedömning av huruvida FoU-stöd skall beviljas för ett projekt. Sådana kostnader är personalkostnader (löner och sociala avgifter för FoU-personal, dvs. forskare, tekniker och assistenter som är anknutna till projektet och nödvändiga för att genomföra det), inköp av FoU-tjänster (konsulttjänster och liknande), driftskostnader (inklusive materialkostnader och andra driftskostnader som är direkt anknutna till projektet och nödvändiga för att genomföra det) och utrustning och instrument som endast används för FoU. Myndigheten anser därför att beskrivningen av stödberättigande kostnader är i överensstämmelse med definitionen i FoU-riktlinjerna från 1994

Projektet genomfördes i detta FoU-stadium enbart av forskningsinstitutet Marintek utan deltagande av eller samarbete med privata företag.

Såsom redan nämnts i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet innehåller FoU-riktlinjerna från 1994 och bestämmelserna i stödordningen FoU-program för industrin ingen skriftlig skyldighet att sprida forskningsresultaten. Detta innebär att även i det fall att den klagandes påståenden om att forskningsresultaten inte hade spridits och att forskningsinstitutet Marintek hade fått äganderätten att sälja programmet hade varit korrekta, så skulle detta inte strida mot bestämmelserna i de FoU-riktlinjer som var tillämpliga vid tidpunkten då stödet beviljades.

Av dessa skäl anser myndigheten att stödet till projekt 40049 har beviljats inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin, ändrad genom kapitel 14 i myndighetens FoU-riktlinjer från 1994. Stödet har därför beviljats i överensstämmelse med artikel 61.3 c i EES-avtalet.

1.3.2 *Projekt relaterade till vidareanvändning av mjukvaru-programmet Turborouter*

1.3.2.1 *Tvivel som myndigheten uttryckte i beslut nr 60/06/KOL*

År 2000 godkände NFR beviljandet av FoU-stöd till tre FoU-projekt rörande användning och vidareutveckling av mjukvaru-programmet Turborouter: projekt 138811 *AlgOpt*, projekt 144265 *Shiplog II* och projekt 144214 *Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport*.

I sitt beslut nr 60/06/KOL om att inleda det formella granskningsförfarandet uttryckte myndigheten tvivel med avseende på klassificeringen av FoU-projekten som forskning före det konkurrensutsatta stadiet och med avseende på klassificeringen av de olika delarna av varje projekt inom varje forskningskategori. Myndigheten hyste även tvivel om huruvida stödnivåerna hade följts och om projektfinansieringen var förenlig med bestämmelserna i FoU-riktlinjerna från 1994 och med artikel 61.3 c i EES-avtalet. Myndigheten hyste tvivel om huruvida de privata deltagarnas bidrag, som i huvudsak erlades i form av eget arbete, verkligen motsvarade de arbetstimmar som lagts ned på utvecklingen av FoU-projekten eller om bidragen användes för att täcka de berörda företagens driftskostnader.

1.3.2.2 *Tillämpliga bestämmelser i FoU-riktlinjerna*

NFR klassificerade alla tre projekten som utvecklingsverksamhet före det konkurrensutsatta stadiet. I punkt 14.1.2 i FoU-riktlinjerna görs åtskillnad mellan tre olika forskningskategorier: grundforskning, industriell grundforskning och tillämpad forskning och utveckling. Tillämpad forskning och utveckling motsvarar den definition av forskning före det konkurrensutsatta stadiet som gäller efter det att FoU-riktlinjerna antogs. Enligt denna bestämmelse omfattar begreppet tillämpad forskning "undersökning eller experimentellt arbete som bygger på resultaten från grundläggande industriell forskning, i syfte att få nya kunskaper som gör det möjligt att nå specifika praktiska mål såsom nya produkter, produktionsprocesser eller tjänster. Generellt kan sägas att den tillämpade forskningen tar slut när den första prototypen har skapats". Med begreppet utveckling avses "arbete som bygger på tillämpad forskning och som görs i syfte att få fram nya eller väsentligen förbättrade produkter, produktionsprocesser eller tjänster fram till men inte inbegripet stadiet för industriell tillämpning och kommersiellt utnyttjande".

I avsnitt 14.4 i FoU-riktlinjerna från 1994 fastställs de tillåtna stödnivåerna. "Den godtagbara stödnivån bedöms av EFTA:s övervakningsmyndighet separat i varje enskilt fall. Vid bedömningen beaktas projektets eller programmets karaktär, den tekniska och ekonomiska risken, allmänna politikfrågor relaterade till den europeiska industrins konkurrenskraft, risken för snedvridning av konkurrensen och inverkan på handeln mellan avtalsparterna till EES-avtalet. På grundval av en allmän bedömning av sådana risker anser EFTA:s övervakningsmyndighet att grundläggande industriforskning kan beviljas högre stödnivåer än de nivåer som tillämpas på forsknings- och utvecklingsverksamhet som ligger närmare marknadsföringen av FoU-resultaten och där ett eventuellt beviljat stöd mer sannolikt leder till snedvridning av konkurrensen och handeln." Med beaktande av dessa faktorer fastställs i FoU-riktlinjerna från 1994 att stödnivån för grundläggande industriforskning inte får vara högre än 50 % av projektets bruttokostnader och att stödnivån gradvis bör sjunka beroende på den stödda verksamhetens närhet till marknadsföringsstadiet. Det är först i FoU-riktlinjerna från 1996 som den tillåtna bruttostödnivån för verksamhet före det konkurrensutsatta stadiet fastställs till 25 % av de stödberättigande kostnaderna.

1.3.2.3 Bedömning av huruvida stödet har beviljats i överensstämmelse med FoU-riktlinjerna och huruvida stödet har missbrukats

- a) Klassificeringen som verksamhet före det konkurrensutsatta stadiet

Såsom nämnts ovan och som det redogörs för i detalj i beslut nr 60/06/KOL uttryckte myndigheten tvivel med avseende på klassificeringen av projekt 138811 *AlgOpt*, projekt 144265 *Shiplog II* och projekt 144214 *Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport* som verksamheter före det konkurrensutsatta stadiet.

I sitt beslut nr 60/06/KOL uttryckte myndigheten tvivel med avseende på hur man i fråga om dessa typer av IT-projekt kan skilja mellan en produkt före det konkurrensutsatta stadiet och den slutliga kommersiella produkten. De norska myndigheterna har inte klargjort vilken denna skillnad skulle vara. De betonade dock att klassificeringen av projekten baserade sig på en grundlig bedömning och utvärdering av projekten enligt NFR:s förfaranden och riktlinjer för projektutvärdering. Enligt den inlämnade informationen omfattar dessa riktlinjer bestämmelserna i myndighetens FoU-riktlinjer.

NFR konstaterade att det finns ett internt system för kvalitets-säkring av NFR:s verksamheter som kallas DOKSY. Det består av en omfattande dokumentation av riktlinjer, förfaranden och rutiner som följs hos NFR. Dokumentationen innehåller bland annat riktlinjer för att bestämma vilken stödnivå som skall tillämpas på de projekt som har valts ut. Detta interna dokument, DOKSY-5-6-1-4-IE, med rubriken *Støtteandel etter EØS-bestemmelser* (stödnivåer enligt EES-reglerna) motsvarar myndighetens FoU-riktlinjer. Dokumentet innehåller definitioner och motsvarande stödnivåer i överensstämmelse med definitionen av de olika FoU-stadierna i myndighetens FoU-riktlinjer. Alla projekt som beviljas stöd från NFR utvärderas och klassificeras enligt DOKSY-riktlinjerna.

Efter 1999 har alla projekt utvärderats både med hjälp av DOKSY 5-6-1-4-IE och med hjälp av ett datorbaserat system Provis, som beskrivs i DOKSY no. 5-6-1-2-EE *Prosjektvurdering i Provis*. I Provis utvärderas varje projekt på grundval av elva olika aspekter⁽²⁰⁾. För varje aspekt finns ett antal kriterier eller egen-

⁽²⁰⁾ Riktlinjerna för projektutvärdering i Provis omfattar flera aspekter: i) projektets allmänna kvalitet, ii) en utvärdering av projektet baserad på signifikanta kriterier såsom innovationsnivån, forskningens nivå och innehåll, internationell inriktning, affärsvärde, socioekonomiska verkningar, risk, iii) bidragets inverkan, iv) bidragets relevans för programmet och för konkurrensen, v) bidragsberättigande.

skaper som skall användas för att bestämma i vilken utsträckning projektet uppfyller aspekterna. En av de viktigaste aspekterna för klassificeringen av forskningskategori är forskningens innehåll.

I anvisningarna för utvärdering av forskningens innehåll i Doksy nr 5-6-1-2-IE betonas att "forskningens innehåll indikerar i hur stor utsträckning projektet producerar ny kunskap". Enligt informationen från NFR är detta kriterium direkt kopplat till FoU-riktlinjerna, enligt vilka kravet är att verksamheten måste "ha som mål att förvärva ny kunskap".

NFR har underrättat myndigheten om att en grundlig utvärdering av projekten genomfördes i överensstämmelse med NFR:s förfaranden och riktlinjer för projektutvärdering, dvs. enligt de krav som anges i de interna dokumenten Doksy och Provis, som i sin tur uppfyller FoU-riktlinjerna.

På grundval av den information som lämnats före och under det formella granskningsförfarandet har myndigheten inte kunnat sluta sig till att förvaltningen eller utvärderingen av projekten skulle ha misslyckats. I brist på sådana avgörande bevis och med hänvisning till de ovan beskrivna rutinerna och kompetensen hos den yrkeskunniga personal som arbetar för NFR har myndigheten inga skäl att sluta sig till att klassificeringen av projekten såsom forskning före det konkurrensutsatta stadiet skulle vara inkorrekt.

- b) De stödmottagande företagens deltagande och stödnivåerna

De norska myndigheterna har förtydligat uppgifterna rörande finansiering av projekten såsom nämns ovan i avsnitt 4.1.2 i detta beslut.

I sitt beslut nr 60/06/KOL om att inleda det formella granskningsförfarandet hyste myndigheten tvivel med avseende på de deltagande företagens bidrag till projekten. Enligt myndigheten vore det logiskt att anta att huvuddelen av arbetet skulle ha utförts av Marintek-forskningsinstitutets egen personal, vilket i princip skulle ha inneburit att de deltagande rederiernas personal, i egenskap av slutanvändare, främst skulle ha deltagit i arbete rörande definition av användarnas behov och/eller, i viss utsträckning, testning. Myndigheten undrade därför om värdet på de totala projektkostnaderna hade drivits upp för att på så sätt få en högre andel finansiering.

De norska myndigheterna försåg myndigheten med kopior av de räkenskapsrapporter som deltagande företag måste lämna in till NFR tre gånger per år. Rapporterna innehöll detaljerade uppgifter om projektet, inklusive en redogörelse för vilka personer som deltagit i projektet, antalet arbetstimmar per person och den kostnad per arbetstimme som belastat projektet. Enligt de norska myndigheterna undertecknas dessa rapporter av de projektansvariga och bestyrks och undertecknas av en auktoriserad revisor i slutet av året. Myndigheten har inga skäl att ifrågasätta sanningshalten i dessa rapporter, som utgjorde grunden för beviljandet av FoU-bidrag till de stödmottagande företagen.

Även om det generellt sett kan hävdas att det vore önskvärt att under genomförandet av ett forskningsprojekt införa vissa kontroller i syfte att granska kostnadsrapporternas riktighet, anser myndigheten att NFR har tillämpat bestämmelserna i FoU-riktlinjerna från 1994 på ett korrekt sätt och att inga ytterligare kontroller behövs.

1.4 Slutsats

På grundval av den föregående bedömningen anser myndigheten att stödet till de ovannämnda FoU-projekten beviljades i överensstämmelse med bestämmelserna i den existerande stödordningen FoU-program för industrin, som i sin tur överensstämmer med de tillämpliga FoU-riktlinjerna. Myndigheten har under detta formella granskningsförfarande inte kunnat konstatera att mottagarna av FoU-stöd för projekt 40049 *Strategiska aktiviteter inom sjötransport och logistik*, projekt 138811 *AlgOpt*, projekt 144265 *Shiplog II* och projekt 144214 *Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport* skulle ha använt stödet i strid med stödordningen eller artikel 61.3 c i EES-avtalet.

Eftersom projekten fick statligt stöd inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin, dvs. inte i form av enskilda

stöd, finns det inget behov att bedöma huruvida stödet hade varit förenligt om det hade beviljats utanför stödordningen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE:

Artikel 1

EFTA:s övervakningsmyndighet har fattat beslut om att avsluta det formella granskningsförfarandet enligt artikel 1.2 i del I i protokoll 3 till övervaknings- och domstolsavtalet med avseende på det FoU-stöd som Norges forskningsråd beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet *Turborouter* eftersom stödet beviljades i överensstämmelse med den existerande stödordningen FoU-program för industrin i enlighet med artikel 61.3 c i EES-avtalet och riktlinjerna om statligt stöd till forskning och utveckling.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Konungariket Norge.

Artikel 3

Endast den engelska texten är giltig.

Utfärdat i Bryssel den 18 april 2007

På EFTA:s övervakningsmyndighets vägnar

Bjørn T. GRYDELAND
Ordförande

Kurt JÄGER
Ledamot av kollegiet